

■ DAN JITIANU

Impresii scenografice din China (II)

Învățământul superior de teatru, scenografie și arte plastice

Primul institut de învățământ superior cu care am luat contact în China, la câteva zile după sosirea în capitala chineză, a fost Academia centrală de teatru — A.C.T. din Beijing. Oficiul de gazdă l-a îndeplinit cu amabilitate lectorul Yuansheng Liu, de la Facultatea de scenografie.

Înființată în 1950, Academia are acum patru facultăți: dramaturgie, regie, actorie și scenografie. În primii ani, A.C.T. a fost un institut de pregătire generală pentru artele teatrale, în care cursurile erau paralele cu activitatea practică. În afara educației artistice propriu-zise (secții de teatru, operă și scenografie), pe lângă Academie funcționau un teatru, o operă, o orchestră, un studio muzical și un atelier de dramaturgie. Din 1953, când a fost reorganizată ca institut specializat pentru artele teatrale. A.C.T. s-a despărțit de trupele adiacente (teatru, operă etc.) și a dezvoltat învățământul de specialitate pe patru direcții principale: actorie, regie, scenografie și literatură dramatică, cu opt cursuri de bază: actorie, regie, dramaturgie, teoria teatrului, scenografie, iluminat scenic, pictură de decor și machiaj.

O statistică din 1983 ne arată că, de la înființarea ei în 1950, A.C.T. a pregătit 1.241 de absolvenți, dintre care 639 actori (inclusiv 92 din clasele rezervate minorităților uigură și mongolă), 121 regizori, 339 scenografi și 143 secretari literari (specialiști în dramaturgie). Tot în această perioadă, marea majoritate a absolvenților (1.005 din 1.241) au absolvit cursurile suplimentare de pregătire sau specializare (postuniversitare).

Academia are acum un număr de 180 de cadre didactice, dintre care 45 sînt profesori sau profesori asociați. În ce privește sistemul educației artistice a studenților, A.C.T. a dezvoltat tradițiile va-

loroase ale învățămîntului chinez, fiind receptivă în același timp la experiența altor țări, cu sisteme de învățămînt modernizat.

Principalele cursuri de specialitate care se predau astăzi sînt: actoria, regia, scenografia, iluminatul scenic, dramaturgia, canto, vorbirea scenică, mișcarea scenică, literatură-dramaturgie, machiajul, pictura decorului, costume, teoria artelor, teoria teatrului, istoria teatrului modern chinez, istoria operei tradiționale chineze, literatura chineză modernă, literatura chineză clasică, istoria scenografiei, istoria teatrului universal, istoria artei chineze, istoria artelor universale. Suplimentar, studenții mai pot frecventa cursuri de muzică, pictură, film, TV și altele. A.C.T. publică o revistă, „Studiul de teatru“, are o bibliotecă cu 220.000 de volume și cu abonamente la peste 400 de publicații. Despre noua sală de spectacole a Academiei am scris în articolul precedent.

Facultatea de scenografie este organizată, conform necesităților teatrului contemporan, în patru secții costume, iluminat scenic, pictură de decor (cite patru ani de studiu) și scenografie (cinci ani de studiu). Cei 50 de studenți ai facultății frecventează, în afara cursurilor de specialitate amintite, și cursuri de proiectare scenografică, tehnologie, limbi străine și economie politică.

Institutul de teatru din Shanghai, tot atît de reputat ca și A.C.T. în pregătirea artiștilor de diverse specialități pentru instituțiile de spectacole, este organizat asemănător cu Academia din Beijing, are tot patru facultăți: regie, actorie, scenografie și dramaturgie, și un număr de cadre didactice comparabil cu cel al Academiei din capitală. Sala experimentală de teatru a Institutului, inaugurată anul trecut, are spații cu dublă funcțiune: cabinele actorilor sînt și clase de studiu

pentru machiaj, atelierul de pictură a decorurilor este și sală de studiu pentru scenografie etc. Decanul Facultății de scenografie, scenograful Zhou Benyi, o gazdă desăvârșită, m-a condus prin sălile de clasă și atelierul institutului, la expoziția permanentă cu lucrări ale cadrelor didactice și, evident, în noua sală de spectacole. Atît la Shanghai cît și la Beijing am remarcat efortul făcut cu inteligență pentru modernizarea învățămîntului artistic fără a se pierde însă rafinamentul spiritual al tradiției chineze. Această modernizare are loc în cadrul condițiilor favorabile ale multiplicării schimburilor culturale cu institute similare din străinătate. De altfel, la Beijing am vizitat o expoziție itinerantă cu lucrările absolvenților scenografi de la două institute din China (din capitală și din Shanghai) și de la trei institute cu același profil din Japonia.

La Guangzhou (Canton) am avut ocazia să vizitez Institutul de arte plastice, înființat în 1959. Prorectorul Institutului, profesorul Guo Shaogang, a fost ghidul nostru în fermecătoarea incintă care adăpostește pavilioanele sălilor de cursuri, grădinile cu vegetație tropicală, terenuri de sport, bazine cu lotuși și spații de expunere în aer liber.

Institutul are șase facultăți: pictură tradițională chineză, pictură în ulei, gravură, sculptură, arte decorative și pedagogie. Facultatea de arte decorative este împărțită acum în cinci secții: grafică, textile, ceramică, pictură pe lac, design, și urmează să se completeze în curînd cu o secție de costume și modă. Institutul patronează și o școală medie de arte plastice. M-a impresionat îndemnarea studenților și nivelul ridicat de măiestrie al lucrărilor expuse. Preocupat de creșterea nivelului educației estetice a tineretului în general, profesorul Guo Shaogang regreta absența orelor de desen din școlile generale și medii din China. Judecînd după abilitatea și rafinamentul investite în lucrările pe care le-am văzut acolo, am replicat că această absență a orelor de desen este probabil

compensată de orele de calligrafie, materie de studiu cu care elevii iau contact încă din clasa I elementară.

Fără pretenția de a emite concluzii definitive asupra acestui subiect, voi încerca în continuare să expun cîteva considerații generale în legătură cu învățămîntul artistic superior din China.

1. În organizarea procesului de învățămînt se constată o îmbinare armonioasă a spiritului artei chineze tradiționale cu cele mai avansate modele educaționale din lume. Acest lucru este evident cînd consultăm lista cursurilor de specialitate, dar poate fi realizat și practic dacă avem în vedere noile săli de teatru echipate adecvat.

2. Construcția celor două săli noi de teatru ale institutelor din Beijing și Shanghai demonstrează atenția deosebită de care se bucură învățămîntul superior artistic și teatrul în China, și pe de altă parte creează baza materială necesară integrării practice a învățămîntului de teatru cu producția de spectacole.

3. Faptul că scenografia este facultate în cadrul institutelor de teatru reprezintă efectul unei concepții moderne asupra sintezei teatrale; oricum, o concepție mai evoluată decît cea potrivit căreia se învață scenografia la Institutul de arte plastice din București, reminiscență din teatrul baroc, în care pictura fundalurilor era apanajul „pictorului scenograf”.

4. Atît expoziția internațională și itinerantă a absolvenților scenografi cît și schimburile frecvente de cadre didactice cu străinătatea creează, cred, o deschidere benefică dialogului cultural, fără de care educația și dezvoltarea artistică a studenților ar avea de suferit. În acest spirit se încheie și „Scurta istorie a Academiei de teatru — Beijing”, din care citez: „A.C.T. a acumulat deja o experiență bogată în învățămîntul teatral și și-a stabilit un sistem educațional cu caracteristici proprii. Totuși, de la institutele teatrale și de la specialiștii din străinătate, academia dorește să învețe ceea ce este util pentru învățămîntul teatral chinez, astfel încît să se dezvolte continuu și să progreseze în mod constant”.

